

Afgørelser – Reg. nr.: 02697.00

Fredningen vedrører: Balka Strand - Ophævet

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 22-01-1964

Fredningsnævnet 21-04-1961

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET>

IKKE FREDET

INDHOLDSFORTEGNELSE

- Kendelse af 22/1 1964 [ofn - 1478/61] om ophævelse af
- Kendelse af 21/4 1961 [hævn] om fredning

405 NEXØ

1812 III NØ

MATRIKELFORTEGNELSE

(ajour pr. 21/4 1961)

~~Fredningen~~ omfatter (helt eller delvis) følgende matrikelnumre:121 fx Poulsker221 h, 236 b, 236 e, 236 f, 236 cb,236 cc BodilskerGældende matrikulært kortbilag: $\frac{0}{0}$

Se også REG. NR.:

U D S K R I F T

af

forhandlingsprotokollen for naturfredningsnævnet for Bornholms amt-
rædsreds.

År 1961 den 21. april kl. 10 blev fredningsnævnet sat på dommer-
kontoret i Nekse af formanden dommer S. Hassing, hvor da foretoges:

Andragende fra Danmarks naturfrednings-
forening om fredning af Balke strand,

der afsagdes sålydende

k e n d e l s e .

På foranledning af Danmarks naturfredningsforening er der rejst
sag om fredning af Balke strand med det formål at sikre stranden for
almenheden til ophold og badning og begrænse den sandafhentning, som
har fundet sted i stadig stigende omfang, under henvisning til det ene-
stående rekreative område, der her findes.

Naturfredningsforeningens påstand går ud på, at de på et frem-
lagt kort angivne arealer, der omfatter en del af matr. nr. 121fx Poul-
sker, en del af matr. nr. 236e Bodilsker, en del af matr. nr. 236r smst.,
en del af matr. nr. 236b og matr. nr. 236ob og 236oo og 221h smst.,
der henligger dels som sandstrand

klitområde,
kes yderlig
føres boder
skæmmende i.
de må ikke i
sted udover
i klitterne.

OPHÆVET ved og
CITERET FULDT UD I OFN KENDELSE AF
21/4 1961

marehalmbevokset
De må ikke udsty-
ke på dem må op-
ster eller andre
af nogen art, og
oplantning finde
marehalm og lyng

Publikum har adgang til ophold på og badning fra det fredede are-
al.

Motorkørsel af enhver art på stranden er forbudt.

Borttagelse af sand fra området er ikke tilladt bortset fra, at
beboerne i Nekse, Bodilsker og Poulsker sogne fortsat skal have ret
til afhentning til personligt husbehov. Denne begrænsede sandafhentning

OVERFREDNINGSNÆVNET >

22/1-1964

U D S K R I F T

af

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL.

År 1964, den 22. januar, afsagde Overfredningsnævnet sålydende

k e n d e l s e

i sagen nr. 1478/61 vedrørende fredning af Balka strand.

I den af fredningsnævnet for Bornholms amtsrådsreds den 21. april 1961 afsagte kendelse hedder det:

"På foranledning af Danmarks naturfredningsforening er der rejst sag om fredning af Balka strand med det formål at sikre stranden for almenheden til ophold og badning og begrænse den sandafhentning, som har fundet sted i stadig stigende omfang, under henvisning til det enestående rekreative område, der her findes.

Naturfredningsforeningens påstand går ud på, at de på et fremlagt kort angivne arealer, der omfatter en del af matr.nr. 121 fx Poulsker, en del af matr.nr. 236e Bodilsker, en del af matr. nr. 236r smst., en del af matr.nr. 236b og matr.nr. 236cb og 236cc og 221h smst., der henligger dels som sandstrand del som lyng- og marehalmbevokset klitområde, skal bevares i deres nuværende tilstand. De må ikke udstykkes yderligere eller bebygges, ligesom der heller ikke på dem må opføres boder eller skure, anlægges hegn, opstilles master eller andre skæmmende indretninger eller foretages opfyldninger af nogen art, og de må ikke benyttes som losseplads. Heller ikke må beplantning finde sted udover eventuel retablering af bevoksningen med marehalm og lyng i klitterne.

Publikum har adgang til ophold på og badning fra det fredede areal.

Motorkørsel af enhver art på stranden er forbudt.

Borttagelse af sand fra området er ikke tilladt bortset fra, at beboerne i Neksø, Bodilsker og Poulsker sogne fortsat skal have ret til afhentning til personligt husbehov. Denne begrænsede sandafhentningsret må kun benyttes på strandbreddens yderste del indtil højst 25 m fra havstokken og bagtil ikke nærmere end 15 m fra matrikelsskellene til de udstykkede lodder.

Den 10. marts d.a. afholdt naturfredningsnævnet herefter møde på Balka strand, hvor de i sagen interesserede parter gjorde rede for deres synspunkter.

I/S Balkakonsortiet som ejer af en del af stranden mente ikke at kunne anbefale, at motorkørsel på stranden forbydes fuldt ud, men at f.eks. lastbilkørsel forbydes, samt at der indføres en hastighedsbegrænsning.

Fru Esther Munch har som ejer af matr.nr. 236r Bodilsker sogn protesteret mod et forbud mod automobilkørsel og forbeholdt sig erstatning, dersom et sådant forbud nedlægges og medfører nedgang i indtægterne af hendes kiosk.

Hotelejer Hoffmann Sørensen, Balka badehotel, har som ejer af matr.nr. 236b Bodilsker, protesteret mod, at hans dispositionsret over stranden indskrænkes og forbeholdt sig erstatning, men havde intet at indvende mod et forbud mod bilkørsel.

Bodilsker kommune har anbefalet et forbud mod erhvervs-mæssig sandafhentning samt mod automobilkørsel, dog at omegnens beboere bør have lov til at hente sand med traktor til husbehov, herunder f.eks. til bygningsarbejde.

Poulsker kommune havde intet at indvende mod person-

automobilkørsel på stranden, men mente dog, at gennemkørsel burde forbydes.

Borgmester Pihl, Neksø, anbefalede en kraftig hastighedsbegrænsning samt en indskrænkning af motorkørselen til stykket fra Snogebæk til kommunens vej ved kiosken. Han mente ikke, at sandafhentning burde indskrænkes til Bodilsker, Poulsker og Neksø kommune og ej heller blot til husbehov, idet sandeksport er en gammel virksomhed.

Kontorchef Horsten, Friluftsrådet, mente, at der burde skabes et område fri for biler, hvor naturnydelsen kom i første række.

Turistforeningen mente, at en total lukning for bilkørsel ville genere turisterne for meget og henholdt sig til borgmester Pihls forslag.

Vognmand Grøndahl har som formand for lastvognmændene protesteret mod et forbud mod kørsel med lastvogn, idet de beboere i omegnen, der henter sand, bruger vognmænd hertil.

Han foreslog en ordning, hvorved et vist kvantum sand må eksporteres mod en afgift, der bruges til rensning af stranden. Hvis der ikke graves sand, vil stranden gro sammen af sand og ukrudt.

På begæring af Bodilsker og Poulsker kommuner udsattes sagen derefter til forhandling på rådhuset i Neksø fredag den 7. april d.å.

Forinden dette møde har fredningsplanudvalget begært matr.nr. 236az, 236ec, 236dk og 236dr, alt af Bodilsker sogn, indtaget under fredningssagen. Disse områder er beliggende noget tilbage på den nordlige del af stranden.

I/S Balkakonsortiet har på mødet den 7. april nedlagt påstand om erstatning for den værdi, der ligger i at konsortiet

kan sælge sand til andre end omegnens beboere og har fremlagt regnskab for salget af sand siden 1936.

Fredningsplanudvalget har påstået forbud mod teltslagning og benyttelse af transistorradio på det fredede område.

Fru Riis Pedersen har som ejer af matr.nr. 236dr Bodilsker sogn protesteret mod fredning og krævet erstatning af ejendomsskylden kr. 12.700, idet sommerhuset i tilfælde af en fredning, som her omhandlet, vil blive værdiløst.

Fru Esther Munch har som ejer af matr.nr. 236az og 236ec protesteret mod, at disse inddrages under fredningen og krævet erstatning dels for næringstab, dels for forringelse af hendes kiosks værdi og dels for de omkostninger, der er afholdt ved foranstaltninger til anlæg af campingplads, idet der reelt vil være tale om en ekspropriation.

Stenværksejer Gunnar Pihl, Bodilsker, har som ejer af matr.nr. 236dk Bodilsker ved skrivelse af 6. april d.å. meddelt, at han protesterer mod fredningen, dersom motorkørselen på stranden forbydes.

Amtslæge Koefoed henstillede, at der ved fredningen tages hensyn til foranstaltninger, der kan medføre sundhedsfare. Bilkørsel på stranden vil bl.a. medføre udblæsningsos og oliespild, der er sundhedsfarligt.

Amtmand P.Chr.v.Stemann som formand for Fredningsplanudvalget foreslog, at spørgsmålet om sandafhentning afgøres straks, og at alle andre spørgsmål udsattes til forhandling om en samlet plan om sundhedsforhold, trafik, camping- og parkeringspladser, kiosker m.m., således at nævnet forhandlede med sogneråd, amtsvejvæsen, sundhedsmyndighederne, politimester og fredningsplanudvalg.

Landsretssagfører Wichmann bemærkede, at adgang til strandparceller ikke kan afskæres ved et forbud mod automobilkørsel.

Da nævnet finder, at omfattende forhandlinger med sogneråd, amtsvejvæsen, sundhedsmyndighed, politimester og fredningsplanudvalg om sundhedsforhold, trafik, camping- og parkeringspladser, kiosker m.m. falder ganske uden for nævnets naturlige område, har det ikke ment at burde tage initiativet til sådanne.

Da nævnet herefter finder, at de i naturfredningsforeningens fredningspåstand omhandlede arealer, nemlig en del af matr. nr. 121fx Poulsker sogn, en del af matr.nr. 236e, en del af matr. nr. 236r, matr.nr.236cb, 236cc, en del af matr.nr. 236b og matr. nr. 221h Bodilsker sogn, er af væsentlig betydning for almenheden på grund af deres egnethed som rekreativt område til befolkningens friluftsliv, finder nævnet, at de bør fredes således:

De nævnte arealer, der henligger dels som sandstrand, dels som lyng- og marehalmbevokset klitområde, skal bevares i deres nuværende tilstand. De må ikke udstykkes yderligere eller bebygges, ligesom der heller ikke på dem må opføres boder eller skure, anlægges hegn, opstilles master eller andre skæmmende indretninger eller foretages opfyldninger af nogen art og ikke benyttes som losseplads. Heller ikke må beplantning finde sted udover eventuel retablering af bevoksningen med marehalm og lyng i klitterne.

Kloak afløb over stranden er forbudt.

Affald må ikke henkastes.

Publikum har adgang til ophold på og badning fra det fredede areal.

Teltslagning på det fredede område forbydes.

Kørsel med motorkøretøj forbydes på de i Bodilsker sogn beliggende arealer, der omfattes af fredningen, men tillades i Poulsker sogn, hvor ligeledes parkering på arealerne må finde sted, dog kun på den bageste del af forstranden. Den tilladte kørsel

omfatter alene kørsel til og fra parkering. Anden kørsel såsom væddekørsel forbydes.

Fornøden skiltning vil blive opsat ved naturfredningsnævnets foranstaltning.

Unødig støj skal undgås. Anvendelse af radio, grammofon eller andre musikinstrumenter er forbudt.

Omegnens beboere kan til personlig brug hente sand på strandbreddens yderste del indtil højst 15 m fra havstokken, og bagtil ikke nærmere end 25 m fra matrikelskellene fra de udstykkede lodder, på matr.nr. 236b Bodilsker dog ikke nærmere end 40 m fra nævnte skel.

Fredningsnævnet træffer bestemmelse om eventuel afmærkning af sandafhentningsområdet.

Sandafhentning til industrielt brug og eksport forbydes.

Den på matr.nr. 236cb og 236cc Bodilsker sogn værende pilebeplantning skal fjernes af Bodilsker kommune, ligesom den på matr.nr. 236r værende pilebeplantning skal fjernes af fru Munch.

I/S Balkakonsortiet tilkendes en skønsmæssig erstatning på kr. 800 i anledning af fredningen.

Fru Esther Munchs påstand om erstatning afvises, da bevis for tab ikke er ført.

Hotelejer Hoffmann Sørensens påstand om erstatning afvises, da han i forvejen må tåle andres ophold på stranden.

Påtaleberettiget er naturfredningsnævnet.

Efter de eksisterende deklARATIONER er der i forvejen hjemlet offentligheden ret til ophold og badning, men da påtaleretten i henhold til disse alene tilkommer I/S Balkakonsortiet, findes påtaleretten også i så henseende at burde udvides til at omfatte naturfredningsnævnet.

Fredning af matr.nr. 236az og 236ec Bodilsker sogn afvises, da arealerne af skønhedsmæssige grunde og som ophold for badende skønnes uden væsentlig betydning.

Fredning af matr.nr. 236dk og 236dr Bodilsker sogn afvises, da værdien af en fredning af disse områder ikke skønnes at stå i rimeligt forhold til de erstatninger, der ville være at udrede.

Det fredede areal og sandafhentningsområdet indtegnes på et kort der vedhæftes nærværende kendelse."

Konklusionen er sålydende:

"Balka strand fredes som foran anført.

Påtaleret har naturfredningsnævnet.

For fredningen ydes en skønsmæssig erstatning på 800 kr. til I/S Balkakonsortiet, der udredes med halvdelen af statskassen og halvdelen af amtsfonden."

Kendelsen er indanket for Overfredningsnævnet af I/S Balkakonsortiet, hotelejer Chr. Hoffmann Sørensen, fru Esther Munch samt Bodilsker og Poulsker kommuner.

Overfredningsnævnet har den 20. oktober 1961 besigtiget de fredede arealer og forhandlet med de klagende og andre i sagen interesserede.

Balkakonsortiet nedlagde herunder påstand om højere erstatning i anledning af begrænsningerne i sandafhentningsretten. Hotelejer Hoffmann Sørensen ønskede fredningsgrænsen ændret og desuden erstatning. For fru Munch nedlagdes påstand om bevarelse af pilekrattet. For de to sogneråd nedlagdes påstand om ændring af kendelsens bestemmelser vedrørende motorkørsel, således at forbud mod motorkørsel i al fald ikke gennemførtes, før der var tilvejebragt tilfredsstillende toilet- og parkeringsforhold.

Endelig har fredningsplanudvalget for Bornholms amt anmodet Overfredningsnævnet om at udvide fredningen til at omfatte fire mindre parceller bag selve strandarealet.

Den indankede fredningskendelse angår et strandareal, der er ca. 1,3 km. langt og ca. 60 m bredt. Det fredede areal ligger helt indenfor strandbyggelinien, og den helt overvejende del af stranden er ifølge private deklARATIONER allerede åben for offentlighedens ophold og badning. Bag det fredede areal ligger en større sommerhuskoloni.

Der er efter Overfredningsnævnets opfattelse ikke knyttet særlige naturværdier til arealet. De fredningsmæssige interesser ved Balka strand samler sig derfor om arealets rekreative værdi som badestrand.

Efter Overfredningsnævnets opfattelse trues denne værdi først og fremmest af motorkørsel og parkering på stranden. Denne anvendelse af et relativt lille strandareal, der på Bornholm er det eneste for motorkørsel tilgængelige, må antages i fremtiden at ville antage et betydeligt omfang. Overfredningsnævnet har derfor gennem fredningsplanudvalget forsøgt at opnå en løsning, hvorved der tilvejebragtes parkeringspladser for begge ender af stranden, således at denne kunne friholdes for automobiler.

Under disse forhandlinger har Bodilsker og Poulsker sogneråd imidlertid udtalt, at den gennem en lang årrække udøvede ret til kørsel langs Balka strand foreløbig bør opretholdes fra strandens sydlige begyndelse til bivej 16, det vil sige på strandens sydlige to-trediedel. Når en ny amtsvej parallel med stranden inde i land er anlagt, er sognerådene indforstået med, at motorkørsel og parkering indskrænkes til stranden i Poulsker sogn, d.v.s. fra strandens sydlige begyndelse til en vej ved sogneskellet.

Der må således konstateres et stærkt lokalt ønske om permanent at bevare motorkørsel på i al fald en del af Balka strand. Det har desuden vist sig umuligt at tilvejebringe passende parkeringsarealer i nærheden af stranden. Under disse omstændigheder har Overfredningsnævnet ikke ment at burde gennemføre et forbud mod motorkørsel på stranden i badesæsonen.

Når motorkørsel fortsat tillades, er der imidlertid ikke tilstrækkelig fredningsmæssig interesse i at opretholde fredningen.

Det bemærkes herved, at sandafhentningen - efter de oplysninger, der er forelagt om I/S Balkakonsortiets indtægt ved salg af sand - ifølge Overfredningsnævnets opfattelse er en så ringe gène for strandens udnyttelse som badestrand i forhold til motorkørslen, at hensynet til en begrænsning af sandafhentningen ikke alene kan bære en fredning.

T h i b e s t e m m e s :

Den af fredningsnævnet for Bornholms amtsrådsreds under 21. april 1961 afsagte kendelse vedrørende fredning af Balka strand ophæves.

Udskriftens rigtighed
bekræftes

J. Jersin
J. Jersin